

Rapport 12 van commissie 6 inzake het rapport van deputaten financiële zaken (9.21)

Inleiding

5 In dit rapport gaan wij in op de begrotingen en de minimumbijdragen zoals door de deputaatschappen zijn gevraagd en door deputaten financiële zaken zijn beoordeeld.

10 Geen enkel rapport van ons heeft meer in (doorloop-)tijd gevergd dan dit rapport. Dat werd veroorzaakt omdat uw commissie er alles aan heeft willen doen om de stijging van de minimumbijdragen minimaal te laten zijn. Uw commissie heeft diverse keren met meerdere deputaatschappen fysiek overlegd. Veel overleg is ook via de mail gegaan maar dat veroorzaakte ook weer extra doorlooptijd. Tussentijds heeft steeds afstemming met deputaten financiële zaken plaatsgevonden. Wij zijn de broeders van dat deputaatschap daarvoor zeer erkentelijk.

15 *Leeswijzer:*

- In paragraaf 1 gaan wij in op diverse besluiten uit het verleden.
- In paragraaf 2 zoemen wij in op de ontwikkeling van het aantal leden van onze kerken, wat van invloed is op de hoogte van de minimumbijdragen. Ook behandelen wij in deze paragraaf de begrotingen i.c.m. de minimumbijdragen van de diverse
- 20 deputaatschappen.
- In paragraaf 3 gaan wij in de groei van de minimumbijdragen in de afgelopen 20 jaar.
- In paragraaf 4 maken wij u deelgenoot van een aantal overwegingen onzerzijds.

25 Ten slotte doen wij concrete voorstellen tot besluit.

1. Besluiten uit het verleden

Er moet ons echt een paar zaken ‘van het hart’.

30 Uw commissie heeft met enige verbazing kennisgenomen van enkele besluiten van de GS2016 zoals verwoord op blz. 68, punt 5. Minimumbijdragen, lid 3 en 4 in het besluitenboek n.a.v. de GS2016-2017 Nunspeet. En dat in combinatie met besluiten zoals verwoord op blz. 65. Punt 1, lid 3.

35 Aan de ene kant besloot de GS dat deputaatschappen, bij vaststelling van een lagere minimumbijdrage dan gevraagd, zijn gehouden hun begrotingen daarop af te stemmen. En dat daarbij interen op het vermogen beneden de daarvoor geldende norm niet is toegestaan. Zie rapport 1 van commissie 6 van de GS2016. Aan de andere kant besloot de GS op voorstel van de toenmalige commissie 6, dat deputaatschappen toch mochten interen op hun eigen vermogen, zelfs tot onder de solvabiliteitsnorm. Wij hebben bij de toenmalige commissie 6 nagevraagd wat daarvan de motivatie was. Het blijkt ons dat hun voorstel was

40 ingegeven door het feit dat de minimumbijdragen anders te fors zouden stijgen. Dus stelde de toenmalige commissie 6 voor dat er eenmalige toestemming werd gegeven om in te teren op het eigen vermogen. Zending mocht 29% interen, kerkjeugd en onderwijs 25% en de overige deputaatschappen kregen een bandbreedte ‘toegewezen’ van -20% tot +20%. Dat dit besluit eenmalig is komen wij in de besluitvorming niet tegen.

45 Interen door kerkjeugd en onderwijs kan uw commissie zich wel iets bij voorstellen. Zie verderop in dit rapport. Maar voor de overige deputaatschappen vindt uw commissie dat discutabele besluiten. Wat kon er immers hierdoor gebeuren? Niet alle deputaatschappen kregen de omslag die zij vroegen. Maar behoeften hun begrotingen niet zodanig aan te passen omdat interen op het eigen vermogen werd toegestaan. Aan de ‘voor deur’ is dus

50 besloten dat de minimumbijdragen niet te fors mochten stijgen maar de ‘achter deur’ is

vervolgens geopend om in te treden op het eigen vermogen. En bestond het risico dat deputaatschappen extra geld zouden uitgeven. Dat zou dan op een volgende synode tot een verhoogde minimumbijdrage kunnen of moeten leiden. Je kunt immers niet jaar na jaar interen op je eigen vermogen zonder uiteindelijk de minimumbijdragen te moeten verhogen. Feitelijk zijn eventuele tekorten door GS2016 zo doorgeschoven naar volgende synodes.

Naar de mening van uw commissie hadden deze besluiten niet mogen worden genomen. (Wellicht had uw commissie 6 (van deze synode) revisie moeten aanvragen/indienen. Maar wij wisten toen niet dat wij heden ten dage uw commissie 6 zouden bemensen).

Wij zijn het niet eens met genoemde besluiten en zullen de synode voorstellen dat dit eenmalige besluiten zijn.

Maar het wordt voor uw commissie 6 nog iets ingewikkelder. Deputaten vertegenwoordiging besloten in samenspraak met deputaten financiële zaken alle kashoudende deputaatschappen te berichten dat de beoordeling van de minimumbijdragen door deputaten financiële zaken leidend zouden zijn voor het jaar 2020. Het motief daarachter is dat de begrotingen voor het jaar 2020 pas ver in het voorjaar van 2020 zouden kunnen worden vastgesteld. Wat volgens beide deputaten een ongewenste situatie is. Wij snappen die motivatie. Maar 'ver in het voorjaar' blijkt erg mee te vallen. Als wij dit bediscussiëren is het voorjaar 2020 slechts enkele dagen oud.

Wij kunnen feitelijk dus voor 2020 geen voorstellen doen aan de generale synode. Wel voor 2021 en 2022. Maar dat beperkt uw commissie en u als synode 2019 wel in haar verantwoordelijkheden. Want zou uw commissie andere voorstellen doen dan deputaten financiële zaken, dan betekent dat dat deputaatschappen binnen deze synodale periode (2020-2021-2022) met verschillende minimumbijdragen worden geconfronteerd. Zou uw commissie 6 de synode voor de jaren 2021 en 2022 bijv. lagere minimumbijdragen willen voorstellen dan betekent dat dat deputaatschappen gedurende de synodale periode (2020-2021-2022) hun beleid mogelijk twee keer moeten aanpassen: voor 2020 vanwege de vaststelling door deputaten financiële zaken en voor 2021 en 2022 vanwege besluiten van de GS. U zult het met ons eens zijn dat dat best moeilijk is uit te leggen.

Vervolgens helpt het volgende niet echt:

- Op 15-11-2018 meldt het Dienstenbureau aan alle kerkenraden en kashoudende deputaatschappen dat voor 2019 de minimumbijdragen met € 2 naar beneden kunnen worden bijgesteld. OBenA verlaagt haar minimumbijdrage van € 2,75 naar € 0,75.
- Op 5-12-2019 meldt het Dienstenbureau in hun brief d.d. 3-12-2019 aan alle kerkenraden voor het jaar 2020 de 'laatst bekende bedragen'. En die zijn gebaseerd op de minimumbijdragen van 2019! De verlaging van OBenA is er echter niet in verwerkt. Het Dienstenbureau vermeldt ook nog eens dat de minimumbijdragen 2020 pas eind maart/begin april worden vastgesteld en waarschijnlijk hoger zullen uitvallen.
- Nog diezelfde dag meldt OBenA aan het Dienstenbureau dat de minimumbijdrage voor OBenA ook voor 2020 moet worden verlaagd. Dat was overigens in 2018 al besloten.
- Tot op heden staan er echter nog steeds verkeerde bedragen op de website van het LKB.

Wij komen tot de conclusie dat deze besluiten en acties uw commissie behoorlijk 'voor de voeten lopen'.

Uw commissie voorziet diverse scenario's:

1. Wij volgen de berichtgeving van het Dienstbureau waarbij wij voor 2020 de minimumbijdrage van OBenA verlagen tot € 0,75. Het totaal voor 2020 wordt dan: € 67,80. Daarvan zullen veel kerken enigszins 'gelukkig worden'.
- 5 2. Wij volgen het besluit van deputaten vertegenwoordiging. Ook hier verlagen wij OBenA tot € 0,75 waarbij de het totaal voor 2020 € 70,95 wordt.
3. Voor de jaren 2021 en 2022 volgen wij de adviezen van DFZ en wordt het totaal voor die jaren (per jaar) € 72,95.
- 10 4. Wij 'trekken ons niets aan' van bovengenoemde besluiten (waar wij grote moeite mee hebben) en bepalen de minimumbijdragen voor de jaren 2020, 2021 en 2022 en stellen dat aan u voor.

Scenario 1 ligt niet voor de hand omdat het Dienstbureau zelf reeds heeft aangegeven dat de minimumbijdragen zullen wijzigen.

15

Scenario 2 en 3 'kunnen niet meer' omdat wij inmiddels zowel met enkele betrokken deputaatschappen als deputaten financiële zaken tot een gewijzigde opstelling van enkele elf(ge)tallen zijn gekomen, waaronder zending, diaconaat en de TUA.

20 Dus blijft scenario 4 over.

2. Het ledenaantal van onze kerken. Behandeling individuele deputaatschappen

25 Bij de bepaling van de minimumbijdragen zijn de deputaatschappen uitgegaan van 72.000 leden. Echter: de ontwikkeling van het ledenaantal is anders:

Krimp CGK laatste	20 jaar: $74.739 - 71.852 = 2.887$.	Dat zijn 144 leden per jaar
Idem	10 jaar: $74.374 - 71.852 = 2.522$.	Dat zijn 252 leden per jaar
Idem	6 jaar: $74.319 - 71.852 = 2.467$.	Dat zijn 411 leden per jaar.

30 De krimp versnelt dus!

Krimp aantal leden 2019-2020-2021:

1-1-2019	71.850
1-1-2020: $71.850 - 410 =$	71.440
35 1-1-2021: $71.440 - 410 =$	71.030
1-1-2022: $71.030 - 410 =$	70.620

Gemiddeld leden aantal: 71.030, afgerond 71.000. Dat zijn er 1000 minder dan waarmee oorspronkelijk door deputaatschappen gerekend.

40 Kashoudende deputaatschappen moeten dus voor 2020-2022 met gemiddeld 71.000 leden rekenen.

Ondergaand beoordelen wij per deputaatschap hun begroting 2020-2022 en de gevraagde minimumbijdrage. Daarbij volgen wij rapport 9.21 blz. 7 t/m 14.

45 Buitenlandse zending

De synodes 2007, 2010 en 2013 hebben sterk gestuurd op de zgn. solvabiliteitsfactoren.

Zending bezat in die jaren flinke reserves. In 2010, 2013 en 2016 'vroeg' zending om een minimumbijdrage van € 11,20. Ten einde in te teren op hun reserves stelde de synodes van 2010 en 2013 een minimumbijdrage van € 8 vast. In 2016 werd dat € 11,20. Met daarbij de
50 bepaling dat zending tot 29% mocht interen op haar reserves.

Deputaten financiële zaken gaat in haar rapport op blz. 9.21/7 in op de (hoogte van de) giften/legaten, zoals door zending begroot. En noemt die inschatting voorzichtig. En enkele regels verderop als te voorzichtig. Uw commissie deelt die opvatting. Voor het begroten van giften/legaten e.d. deed/doet uw commissie in haar rapport 9 voorstellen. Deze wijze van begroten van giften hebben wij tijdens een overleg met vertegenwoordigers van deputaten zending en financiële zaken besproken. Dat leidde tot een door zending zelf aangepaste begroting voor de jaren 2020-2022 welke de goedkeuring verkreeg van alle betrokkenen.

Uw commissie heeft zich ook verdiept in het interen op de solvabiliteitsfactor van zending. Zoals al eerder gemeld gaf de GS2016 toestemming tot interen tot 29%. Uitgaande van de cijfers per 31-12-2018 zoals weergegeven in rapport 9.21/15 komt uw commissie tot volgende opstelling:

31-12-2018	Solv.fact.	Uitgaven	Solv.fact.	Reserves	Verschil	%
Zending	1,5	1.188	1.782	1.682	100	5,61

Deze onderschrijding is beduidend minder dan door de GS2016 werd toegestaan **(-29%)**.

Inmiddels zijn de (weliswaar voorlopige) cijfers over 2019 bekend.

31-12-2019	Uitgaven	Solv.fact.	Reserves	Plus/min	%
Zending	1.229	1.843	1.825	18	0,98

Zending onderschrijdt ook per 31-12-2019 haar solvabiliteitsfactor nauwelijks: **-0,98%**

Zending vroeg een minimumbijdrage ad € 16,75. Deputaten financiële zaken adviseert € 14,15. Bij een ledenaantal van 72.000 zou dat € 14,35 betekenen. Echter, zending heeft zichzelf een taakstelling opgelegd om de komende jaren 5% per jaar op de kosten te besparen. Dat is per jaar ongeveer € 67.000. De minimumbijdrage moet dus zodanig worden vastgesteld dat zending niet verder inteert op haar Eigen Vermogen en maximale tekorten van rond de € 67.000. Uw commissie komt dan uit op een minimumbijdrage van € 14,25 bij 71.000 leden. Dit is als zodanig overlegd met deputaten zending en financiële zaken. En die gaan daarmee akkoord.

30

Emeritikas

Uw commissie volgt deputaten financiële zaken in haar overwegingen. Echter de minimumbijdrage van € 30,45 is gebaseerd op een ledenaantal van 72.000. In geval van 71.000 leden betekent dat € 30,88.

35

Evangelisatie

Uw commissie volgt deputaten financiële zaken in haar overwegingen. 72.000 versus 71.000 betekent ook hier een verhoging tot € 4,06.

40

Varenden

Uw commissie volgt deputaten financiële zaken in haar overwegingen. 72.000 versus 71.000 betekent ook hier een verhoging tot € 1,42.

Diaconaat

Uw commissie ervoer de verhoging van € 3,55 naar € 4,65 als wel erg hoog. Echter, de redenering daarachter is plausibel. Toch is uw commissie met diaconaat in gesprek gegaan.

Er zijn nl veel recentere cijfers beschikbaar. En die zien er enigszins rooskleuriger uit. Allereerst v.w.b. hun solvabiliteitsfactor. Was er kleine onderschrijding in 2018 **(-5,95%)**; in 2019 bevindt diaconaat zich weer boven haar solvabiliteitsfactor. **(+10%)**.

5 (Zie ook ons rapport 16. Het is te billijken om de noodhulp buiten de berekening van de solvabiliteitsfactor te houden. Hiervoor wordt immers elk jaar apart geïncollateerd en in datzelfde jaar weer uitgekeerd).

Diaconaat	Uitgaven	Solv.fact.	Reserves	Plus/min	%
31-12-2018. Inclus noodhulp	1.255	1.255	775	480	38,25
31-12-2019. Excl. noodhulp	824	824	775	49	5,95
31-12-2018. Inclus noodhulp	899	899	792	107	11,90
31-12-2019. Excl. noodhulp	720	720	792	72	10,00

10 Vervolgens: op basis van de voorlopige cijfers over 2019 heeft diaconaat 2019 toch met een klein plusje afgesloten. Dit komt met name door een tweetal legaten, samen rond de € 107.000. Ten opzichte van de over 2019 begrootte € 25.000 aan giften verklaart dit goeddeels het verschil met het begroot resultaat ad negatief € 71.625.

Bij een nieuwe berekening gaat diaconaat uit van de volgende opstelling der elf(ge)tallen:

- 15
- weerstandsvermogen € 490.000;
 - vermogen per 31 december 2019 (op basis van voorlopige cijfers): € 415.000 (algemeen) + € 150.000 (rampenfonds) = € 565.000;
 - ruimte om in te teren op het vermogen in de jaren 2020-2022 € 75.000. (Dit betreft ongeveer de extra legaten die in 2019 zijn ontvangen);
- 20
- aanvankelijk berekende omslag $72.000 \times 4,65 = 334.800 \times 3$ jaar is € 1.004.400;
 - lager benodigd eindvermogen € 1.004.400 – € 75.000 = € 929.400;
 - lager aantal leden, te rekenen met 71.000 i.p.v. 72.000;
 - alsdan benodigde omslag € 4,36;
 - controleberekening: $71.000 \times 4,36 \times 3 = € 928.680!$

25 Nou, uw commissie en deputaten financiële zaken gaan hierin graag mee.

Kerk en Israël

Uw commissie volgt deputaten financiële zaken in haar overwegingen. Echter de minimumbijdrage van € 1,65 is gebaseerd op een ledenaantal van 72.000. Ingeval van 30 71.000 leden betekent dat € 1,67.

35 Ondergaand geven wij de ontwikkeling van de solvabiliteitsfactor van deputaten weer. De cijfers 2013-2018 zijn gebaseerd op de rapporten 9.21 van deputaten financiële zaken. De cijfers 2019-2022 op de begrotingen van het deputaatschap. Wij vergelijken de uitgaven met de reserves en geven in het % weer of deputaten dat % over- op onderschrijden. Een onderschrijding betekent dat de reserves kleiner waren dan de solvabiliteitsfactor van 1. Deputaten hebben meerdere jaren (soms ver) boven die factor verkeerd. Maar dat slaat om in 2020-2022.

Kerk en Israël	Uitgaven	Solv.fact.	Reserves	Plus/min	%
2013	88,3	88,3	227,3	139,0	157,42
2014	96,9	96,6	234,2	137,6	142,44

2015	116,1	116,1	205,6	89,5	77,09
2016	130	130	161,7	31,7	24,38
2017	98,7	98,7	181,9	83,2	84,30
2018	127,4	127,4	196,2	68,8	54,00
Begr.2019	168	168	198	30	17,86
Begr.2020	192	192	191	1	0,52
Begr.2021	197	197	180	17	8,63
Begr.2022	202	202	165	37	18,32

Wij stellen dat deputaten niet onder hun solvabiliteitsfactor mogen zakken. Zie besluiten 5 en 6.

5 **Kerkjeugd en onderwijs**

Dit deputaatschap is in de afgelopen periode met toestemming van de GS2016 'ingeteerd' op haar solvabiliteitsfactor. Dat percentage staat per 1-1-2019 op -25,2%. Dat kan ook wel naar de mening van uw commissie. Immers de beide Jeugdwerkorganisaties houden ook enige reserves aan. Eventueel zou verder interen op haar vermogen kunnen zolang de reserves van het deputaatschap en de beide JWO's tesamen op de solvabiliteitsfactor 1 blijft. Dit zou in de komende periode nader kunnen worden uitgezocht. Vooralsnog volgen wij deputaten financiële zaken in haar overwegingen. Aanpassing a.g.v. gewijzigd ledenaantal betekent een minimumbijdrage van € 4,06.

15 **Onderlinge bijstand en advies**

Dit deputaatschap zit zeer ruim 'in haar jasje'. Haar reserves bedragen per 1-1-2019 € 1.482.000 Het deputaatschap heeft zelf haar minimumbijdrage voor de jaren 2019 en 2020 naar beneden bijgesteld tot € 0,75. Deputaten financiële zaken adviseert voor de jaren 2021 en 2022 een minimumbijdrage van € 2,75. Uw commissie denkt daar gezien de reserves toch anders over. Het is weliswaar onduidelijk wat besluitvorming van de GS2019 v.w.b. steun aan kleine kerken voor gevolgen zal hebben. Maar krap € 1,5 mio is wel erg veel. Onzes inziens kan de minimumbijdrage 2021 en 2022 omlaag naar € 1,75. Wij hebben dat met OBenA opgenomen en zij kunnen zich in het voorstel van uw commissie vinden. Omrekening naar 71.000 leden betekent resp. € 0,76 en € 1,77.

25 **Pastoraat in de gezondheidszorg**

In hun rapport 9.12/8 vragen deputaten een minimumbijdrage ad € 1,55. In antwoord op vragen (9.12/28 regels 39-43) geven deputaten aan dat bij een herziene berekening een verhoging tot € 1,55 niet meer nodig is. Dit deputaatschap handhaaft voor de komende 3 jaar hun huidige minimumbijdrage: € 1,45. Deputaten begroten inkomsten per jaar 2020-2022 van € 101.500. Dat gedeeld door 71.000 leden betekent en minimumbijdrage van € 1,43. (Uw commissie let inderdaad echt op de kleintjes, in dit geval € 0,02)

35 **Quaestor**

Zie ons rapport 8a.

Studiefonds

Zie hun rapport 9.02.04/11. Wij volgen deputaten studiefonds en financiële zaken in hun overwegingen.

40 Ook bij 71.000 leden blijft de minimumbijdrage € 0,00 (0 x 72.000 : 71.000 = 0)

Ten slotte:

Theologische Universiteit Apeldoorn5 *Inkomsten/uitgaven*

De financiering van de TUA is voor een groot deel afhankelijk van de overheidsbijdrage. Deze bijdrage is naast een vast deel afhankelijk van het aantal studenten. Ook voor iedere promotie die plaats vindt aan de TUA wordt een bedrag van de overheid ontvangen.

10 Omdat er tijd zit tussen het meetmoment (T-2, voorbeeld 2018) en de feitelijke betaling (vb. T: 2020) kan de rijksbijdrage voor de eerste jaren van de nieuwe begrotingsperiode door de TUA vrij zeker worden ingeschat.

15 Gedurende de periode 2014-2019 heeft de TUA ieder jaar positieve resultaten gehaald, in totaal ruim € 1 miljoen. Dit bedrag is nog zonder een verrichte extra dotatie aan de pensioenvoorziening van € 300.000 in 2015 en € 393.000 voor een voorziening groot onderhoud in 2019. In alle jaren tijdens de periode 2014-2019 is het gerealiseerde resultaat hoger geweest dan het begrote resultaat.

Jaarrekeningen (x1.000 €)	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Inkomsten	2390	2581	2448	2471	2479	3208
Uitgaven	2075	2526	2281	2281	2344	3036
Resultaat realisatie	+314	+55	+167	+190	+129	+172
Resultaat begroot	-40	0	+5	-99	+54	-252
Verschil realisatie t.o.v. begroting	+354	+55	+172	+289	+183	+424

20 De afwijkingen in 2019 bij de inkomsten en uitgaven betreffen enerzijds bij de inkomsten een tweetal ontvangen legaten in totaal groot € 487.000 en een aantal grotere giften en anderzijds heeft de TUA een voorziening getroffen van € 393.000 voor groot onderhoud van de gebouwen.

25 *Vermogenspositie*

De eigen vermogenspositie van de TUA is in de periode 2014-2019 gegroeid tot € 2.246.000. Het eigen vermogen van de TUA is verdeeld in een privaat deel (gefinancierd door de kerken) en een publiek deel (gefinancierd door de overheid). Het huidige vermogen van de TUA is volledig door de kerken opgebracht. Het publieke deel van het eigen vermogen is 0€.

De TUA voert op grond van de wetgeving periodiek een eigen risicoanalyse uit. In 2019 is die analyse geactualiseerd en komt de TUA op basis van hun eigen risicoweging tot een benodigd eigen vermogen van € 1.300.000.

35 Tot op heden werd er voor de TUA naast de wettelijk verplichte eigen risicoanalyse ook de voor meerdere kashoudende deputaatschappen gebruikelijke solvabiliteitsfactor (1x de jaarlasten) bepaald.

40 Deputaten financiële zaken heeft op verzoek van commissie 6 de berekening van de benodigde solvabiliteitsfactor van de TUA opnieuw beoordeeld. De rijksbijdrage vanuit het ministerie bepaalt voor een belangrijk deel de inkomsten van de TUA. Een abrupte stop

van de rijksbijdrage is niet waarschijnlijk en de bekostiging vanuit OCW is twee jaar vooruit redelijk goed te begroten. Als gevolg daarvan heeft deputaten financiële zaken aangegeven dat de eigen risicobeoordeling door de TUA als voldoende kan worden beschouwd, en de solvabiliteitsfactor van 1x de jaarlasten kan komen te vervallen. Uw commissie adviseert u om dit voorstel over te nemen.

Instellingsplan

De GS gaf inmiddels beleidsmatig haar goedkeuring aan het instellingsplan van de TUA. Commissie 6 heeft samen met deputaten financiële zaken in een drietal bijeenkomsten met CvB/RvT en/of financieel management het instellingsplan uitvoerig besproken en financieel beoordeeld. Wij hebben in die gesprekken ervaren dat de onderbouwing van de plannen steeds vastere vormen krijgt.

Er zijn bij het instellingsplan een negental ambities verwoord welke een verschillende impact hebben op de inkomsten/uitgaven. Wij lichten er twee ambities uit die de grootste financiële impact voor de TUA hebben.

De *uitbreiding van het opleidingsaanbod* voorziet naast de uitbreiding van 1 hoogleraar (NT, Ethiek) tevens in de start van een eenjarige master. Hiervoor is door de CvB een inschatting gemaakt van het aantal studenten dat gebruik van deze eenjarige master gaat maken. Daartoe dient ook een extra uitbreiding van docerend personeel/hogleraren corps plaats te vinden. De rijksbijdrage vanuit OCW (T-2) voor bekostigde studenten komt pas twee jaar later. Uitgangspunt van de TUA is dat de eenjarige master minimaal kostendekkend dient te zijn.

TUA streeft ernaar om de *output van promotieonderzoeken*, met behoud van de huidige kwaliteitsnormen, te verhogen. Dit vergt in eerste instantie een extra capaciteit van promotoren. In een later stadium (3 tot 4 jaar) levert dit promotiebonussen (ca. 70.000 per promotie) op.

Uiteindelijk leiden de reguliere begroting van de TUA en de becijfering van het instellingsplan tot de volgende meerjarenbegroting:

Meerjarenbegroting (x1000€)	2020	2021	2022	2023	2024
Inkomsten (o.b.v. €10,17)	2.764	2.671	2.666	2.670	2.674
Uitgaven	2.699	2.637	2.688	2.739	2.792
a. Bijgestelde begroting resultaat TUA Jan. 2020	+65	+34	-22	-69	-118
b. Begroting resultaat instellingsplan	-149	-210	-236	-14	+130
c. Totaalresultaat TUA (regulier en instellingsplan)	-84	-178	-258	-83	+12

Wij hebben kennisgenomen van de door de TUA geformuleerde uitgangspositie dat de eenjarige master kostendekkend dient te zijn.

De TUA is bij de meerjarenbegroting (incl. instellingsplan) ervan uitgegaan dat de minimum bijdrage per (doop)lid wordt verhoogd van € 7.95 tot € 10,17 hetgeen een stijging is van € 2,22 (+28%). De kern hierbij is dat het door de GS goedgekeurde instellingsplan in de eerste jaren tekorten met zich meebrengt en na 5 jaar naar verwachting weer positieve resultaten.

Deputaten financiële zaken heeft op basis van de jaarcijfers 2018 in haar rapportage voorgesteld om voor de jaren 2020-2022 uitsluitend een inflatiecorrectie toe te passen en de minimum bijdrage te verhogen van € 7,95 tot € 8,40. Nadien zijn de jaarcijfers 2019 bekend geworden en zijn wij geïnformeerd over de cijfermatige onderbouwing van het instellingplan

Commissie 6 komt tot de volgende overwegingen en conclusies:

1. De financiële resultaten van de reguliere TUA-jaarrekeningen kwamen de afgelopen 6 jaren fors hoger uit dan de gepresenteerde begrotingen. De oorzaak lag onder meer in de ontvangen legaten, bijzondere giften en nabetalings van OCW. Of dat in de komende jaren met de reguliere TUA begrotingen ook het geval zal zijn is niet te voorspellen maar zeker ook niet uit te sluiten. De TUA leeft in de harten van onze CGK leden en het zou ook zomaar in de komende jaren kunnen leiden tot bijzondere giften/legaten.

Als commissie denken wij ook dat er nog enige ruimte zit de begrotingen. Wij noemen u een drietal motieven:

- Een ambitieniveau van de TUA is om naast de huidige inkomstenstromen (OCW, CGK) voor de eenjarige master een derde geldstroom te ontwikkelen. Nu is er daar slechts een jaarlijks gemiddeld bedrag voor opgenomen van € 45.000. Er zijn globale plannen die nog meer uitgewerkt dienen te worden. Daarvoor zal contact opgenomen worden met een fondsenwerver om de uitwerking te concretiseren.
- Er is een niet gespecificeerd bedrag van € 100.000 aan inkomsten van bijdrage derden opgenomen. Daar vallen dan ook de legaten en bijzondere giften onder. Dat lijkt ons gezien het verleden weinig. Alleen voor legaten begroten wij op basis van de gemiddelden uit het verleden al € 65.000 per jaar.
- Veelal werden de geprognoseerde uitgaven in de afgelopen jaren niet gehaald. Dat kwam onder andere doordat bijvoorbeeld vacatures later werden ingevuld dan voorzien. Dat zou ook de werkelijkheid kunnen zijn bij het instellingsplan.

2. Eind 2019 is het eigen vermogen van de TUA € 2.246.000. De risicoanalyse van de TUA vereist een eigen vermogen van €1.300.000. Op basis hiervan bedraagt het 'oververmogen', het vermogen boven de benodigde buffer, € 946.000. Uw commissie adviseert om 50 % van het 'oververmogen' groot € 475.000 in te zetten voor de financiering van het instellingsplan in de komende synodale periode.

3. De meerjarenbegroting laat bij een minimum bijdrage van € 10,17 tijdens de synodale periode van 2020/2022 een tekort zien van €520.000. Op basis van de overwegingen bij punt 1 en punt 2 vinden wij het verantwoord om het midden te zoeken tussen het voorstel van deputaten financiële zaken (€ 8.40) en het voorstel van de TUA (€ 10,17). Het voorstel van commissie 6 is om € 9.30 te hanteren. Bij een ledenaantal van 71.000 betekent dat een minimumbijdrage van € 9,43.

Meerjarenbegroting	bij een minimum-bijdrage	2020	2021	2022	2023	2024

c. Totaalresultaat TUA (regulier en instellingsplan)	10,17	-€84.000	-	-	-€83.000	+€12.000
	9,30	-	€178.000	€258.000	-	-€50.640
		€146.640	€242.640	€320.640	€145.640	

Voorstel minimumbijdragen 2020 - 2022

Deputaatschap	2020	2021	2022
Zending	14,25	14,25	14,25
Evangelisatie	4,06	4,06	4,06
Varenden	1,42	1,42	1,42
Diaconaat	4,36	4,36	4,36
Kerk & Israël	1,67	1,67	1,67
Kerkjeugd	4,06	4,06	4,06
OBenA	0,76	1,77	1,77
Past. Gez. zorg	1,43	1,43	1,43
Studiefonds	0,00	0,00	0,00
TUA	9,43	9,43	9,43
Subtotaal	41,44	42,45	42,45
Emeritikas	30,88	30,88	30,88
Totaal	72,32	73,33	73,33

De gemiddelde minimumbijdrage wordt dan € 72,99 per jaar.

5 **3. Hoe 'hard' zijn de omslagen in de afgelopen jaren gegroeid?**

Synodale periode	MB in Euro	% groei
2002 - 2004	46,55	
2005 - 2207	50,25	7,9
2008 - 2010	56,00	11,4
2011 - 2013	62,90	12,3
2014 - 2016	64,45	2,5
2017 - 2019	69,80	8,3
2020 - 2022	72,99	4,6

Toelichting 1: de groei van 12,3% werd veroorzaakt door stijging minimumbijdrage aan de emeritikas.

Toelichting 2: de groei 2020-2022 van 4,6% is de een na laagste in 20 jaar

- 10 Toelichting 3: Gedurende de jaren 2002- 2013 is de groei: (gemiddeld 10,5%)
ruim twee zo hoog geweest als in de jaren 2014-2022: (gemiddeld 5,1%).

Alles overziende durft uw commissie u deze minimumbijdragen voor te leggen.

15 **4. Enkele overwegingen van uw commissie 6.**

Zoals al eerder gemeld: wij vinden het onjuist dat de synode enerzijds minimumbijdragen vaststelt die lager zijn dan deputaten vragen en anderzijds interen op reserves toestaat onder de toegestane norm (solvabiliteitsfactor). Zie besluit 3.

- 20 In het verlengde daarvan menen wij dat, gezien de 'onzekere tijden', deputaten die per 1-1-2020 onder hun solvabiliteitsfactor verkeren niet verder mogen interen en de factor per 1-

1-2020 als hun ondergrens moeten aanhouden. Wellicht ten overvloede: de andere deputaten mogen niet interen tot onder hun solvabiliteitsfactor.

5 Zoals al eerder gemeld: wij zijn het niet eens met het handelen/voorstel van deputaten vertegenwoordiging zoals verwoord in hun brief d.d. 23 november 2018. Zie besluit 3. Het niet overnemen van hun voorstel pakt overigens voor geen enkel deputaatschap negatief uit!

10 Uw commissie vond het best wel ‘spannend’ om krap 1 jaar nadat de deputaatschappen hun begrotingen en hun voorstellen tot minimumbijdragen moesten inleveren, ze alsdan te moeten beoordelen. Er kan in 1 jaar zoveel gebeuren. En dat is wel gebleken in het geval van zending, diaconaat en de TUA. In deze 3 ‘gevallen’ hebben de ontvangst van zeer grote giften in 2019 de cijfers behoorlijk beïnvloed. Uw commissie hinkte dientengevolge wel op 2 gedachten: bij enkele deputaatschappen hebben wij met de meest actuele cijfers
15 gerekend. En wel omdat het ging om vele 100.000den €€ die de minimumbijdragen omlaag konden brengen. Bij andere deputaatschappen hebben wij dat niet gedaan.

Uw commissie zou bij een andere werkwijze/procedure anders (en in haar ogen wellicht beter) te werk kunnen gaan:

- 20 1. Elke volgende GS behandelt in de 1^e plenaire vergaderweek de qua financiën belangrijkste deputaatschappen, te weten emeritikas, zending, TUA, diaconaat, evangelisatie aangevuld met OBEnA. Dan kan commissie 6 in de 2e vergaderweek voorstellen doen voor de minimumbijdragen. Dat scheelt in tijd en geeft helderheid aan alle betrokkenen. Bezwaar blijft dat wij achter de meest actuele financiële feiten aan
25 lopen.
2. De synode 2019 stelt nu de minimumbijdragen vast voor de jaren 2020-2023 (éénmalig voor 4 jaar, dus) en stelt in de 3e vergaderweek van de synode 2022 (welke dan valt in maart 2023) de minimumbijdragen voor 2024-2025-2026 en in de synode 2025 (de 3e week valt dan in 2026) voor 2027-2028-2029. Enz. Dat geeft enerzijds helderheid voor
30 de deputaatschappen en anderzijds aan commissie 6 de mogelijkheid om met de meest actuele cijfers te werken.

De GS kan natuurlijk ook beslissen om de huidige werkwijze van commissie 6 ongewijzigd te laten.

35 Voor diverse deputaatschappen breken onzekere tijden aan. Hoe zullen de financiën bij de TUA zich ontwikkelen? Wat zal de impact op de reserves van OBEnA zijn van besluitvorming commissie kleine kerken m.b.t. steun voor kleine kerken in het beroepingswerk? En wat te denken van de ‘winstwaarschuwing’ van evangelisatie? Ook kunnen de kosten voor de quaestor wel eens hoger uitvallen dan begroot.

40 De minimumbijdragen voor 3 (of 4) jaar vaststellen is best wel erg lang. Dat zou kunnen worden ondervangen door deputaten financiële zaken te mandateren om in de komende jaren de begrotingen van genoemde deputaatschappen (te weten: emeritikas, zending, TUA, diaconaat, evangelisatie, OBEnA en wellicht van de quaestor) tussentijds te beoordelen om in samenspraak met de resp. deputaten en deputaten vertegenwoordiging te
45 beoordelen of aanpassingen in de minimumbijdragen mogelijk zijn. Dat zou flinke schokken, als nu zijn voorgekomen bij diaconaat en de TUA, kunnen ondervangen. Ook zou zo een te grote opbouw van reserves kunnen worden voorkomen. De aanpassingen gaan dan een volgend kalender jaar in wat duidelijkheid verschaft aan penningmeesters van kerken, classes en particuliere synodes.

50

Deputaatschappen hebben de neiging om elke 3 jaar te groeien. Inhoudelijk heeft uw commissie 6 daar geen oordeel over. De generale synode wel. En die mag zich er best van vergewissen dat bij te grote groei een ‘financiële wal menig deputaatschip zal gaan keren’. De synode zou dus (veel) terughoudender moeten acteren bij het honoreren van nieuw beleid.

Generale synode: let op uw saeck!!!!

Om een voorbeeld te geven: voor de jaren 2020-2022 vroegen de deputaatschappen om een minimumbijdrage van in totaal € 77,37. Dat is een groei van € 7,47 t.o.v. € 69,80. Procentueel is dat 10,7%. Behoorlijk hoger dan de loongroei in de BV Nederland. Die was in de jaren 2016-2019: 6,83%.

Wanneer we deze cijfers over de periode 2002-2020 berekenen dat zijn de getallen: groei minimumbijdrage van € 46,55 naar 72,99, dat is € 26,44. Dat is een groei van 57%. De salarisgroei is in die jaren 37% geweest. Dat is een fors verschil. Al eerder is betoogd dat de stijging voornamelijk is vooroorzaak in de jaren 2002-2013.

Het lijkt uw commissie dat er heldere criteria moeten worden gedefinieerd hoeveel deputaatschappen 3-jaarlijks maximaal mogen groeien. Het vast te stellen beleid van deputaatschappen door de synode moet vooraf worden voorzien van een sluitende financiering die valt binnen de door deputaten financiële zaken geschetste kaders. Let op: een maximale groei is geen recht wat deputaatschappen kunnen uitoefenen!

De gemiddelde loongroei in een afgelopen periode van bijv. 6 jaar lijkt een objectief criterium bij de vaststelling van mogelijke groei.

Uw commissie bespeurt wel 2 addertjes onder dit gras!

Adder 1. Het ledental van onze kerken krimpt. En dat gaat elk jaar harder. De krimp bij de belijdende leden tussen 1-1-2013 en 1-1-2019 was 1.339 leden. Dat is 4,67% per 6 jaar. Dat is gemiddeld 0,78% per jaar. Krimp van totaal aantal leden in die periode: 2.467. Dat is gemiddeld 0,55% per jaar. Minder leden moeten dus steeds meer betalen.

Adder 2. Nogal wat kerken ‘vergrijzen’. Voor vele ouderen in de gemeenten groeien de pensioenen al enkele jaren nauwelijks of niet. Zij hebben dus geen profijt van de gemiddelde loonstijging.

Wij zullen dus voorstellen dat deputaten financiële zaken in de komende periode objectieve financiële criteria definieert v.w.b. de financiële groei van deputaatschappen.

Uw commissie stelt u voor het navolgende te besluiten:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren en hen hartelijk te bedanken voor de verrichte werkzaamheden;
2. alle kashoudende deputaatschappen décharge te verlenen voor het gevoerde beleid en deputaten financiële zaken voor het uitgeoefende toezicht;
3. het besluit van deputaten vertegenwoordiging, ‘om aan deputaten financiële zaken mandaat te verlenen om de begrotingen en de hierin op genomen kerkelijke bijdragen voor het jaar 2020 goed te keuren’, niet over te nemen;
4. het besluit van de GS2016 om deputaatschappen toe te staan in te teren onder hun solvabiliteitsfactor uitsluitend van toepassing te laten zijn op de afgelopen 3 jaar (2017-2018-2019);
5. deputaatschappen die in de afgelopen jaren zijn ingeteerd onder hun solvabiliteitsfactor te houden aan/fixeren op de grens die zij per 1-1-2020 hebben bereikt. Verder interen is niet toegestaan;
6. de overige deputaatschappen mogen niet interen onder hun solvabiliteitsfactor;

7. akkoord te gaan met het voorstel van deputaten financiële zaken om de eigen. risicoanalyse van de TUA te gaan hanteren voor de berekening van het benodigde buffervermogen;
- 5 8. de TUA voor de periode 2020-2022 de ruimte te geven om voor de financiering van het instellingsplan € 475.000 van het eigen vermogen te laten gebruiken;
9. de minimumbijdragen vaststellen zoals verwoord in de tabel aan het einde van paragraaf 2;
- 10 10. deputaten financiële zaken te mandateren om vanaf 2021 elk jaar, wanneer de realisatiecijfers van de deputaatschappen emeritikas, zending, TUA, diaconaat, evangelisatie en OBenA alsmede van de quaestor, zijn vastgesteld, aan de hand van die cijfers en in overleg met het resp. deputaatschap of quaestor alsmede deputaten vertegenwoordiging te beoordelen of de minimumbijdrage kan worden aangepast. Een aanpassing zal dan het volgende kalenderjaar ingaan;
- 15 11. deputaten financiële zaken opdracht te geven om objectieve criteria op te stellen om maxima te stellen aan de financiële groei van deputaatschappen. Deputaatschappen kunnen daaraan echter geen rechten ontleen: het is uiteindelijk altijd de generale synode die beslist;
- 20 12. de te volgen werkwijze van commissie 6 te wijzigen:
 - of: de behandeling van de grote kashoudende deputaatschappen in de eerste vergaderweek van een synode te laten plaatsvinden opdat commissie 6 in de tweede vergaderweek haar voorstellen m.b.t. minimumbijdragen kan doen;
 - of: deze synode stelt de minimumbijdrage eenmalig voor 4 jaar vast te weten 2020-2021-2022 en 2023. Commissie 6 heeft dan in het voorjaar 2023 alle tijd om met de (dan) meest recente cijfers te rekenen om de minimumbijdrage voor te stellen
 - 25 die, na bespreking in de GS, per 1-1-2024 ingaan;
 - of: geen wijziging bij te volgen werkwijze.

J. Mauritz, rapporteur